

Kommentar. Nomenklaturaen versus alle de andre: de studerende, de videnskabelige medarbejdere og administrationen. Aarhus Universitet har mistet sin sjæl.

Managementregimentet

AF MIKAEL BUSCH

Hej, jeg hedder Jan Iversen, og jeg har et knaldgodt tilbud til dig. Tilbuddet, som fremføres på ægte Lars Larsen-jysk, er især henvendt til de teologistuderende på Aarhus Universitet (AU). Ved afgivelse af samtlige fagbøger kan den studerende erhverve sig en helt gratis, limegrøn hængeskøjle i det nye Nobelbibliotek. Normalprisen er 5.000 kroner. Det morsomme spot kan ses på teologernes Facebookside. Satiren og galgenhumoren har højkonjunktur under det managementregimentet, der for tiden hænger AU og effektivt dræber arbejdsglæden hos de studerende, det menige administrative personale og de videnskabelige medarbejdere, (jf. bl.a. Bo Bjørnvijs »Forydrende, fordemmende og fortvivlende«, *Weekendavisen* #52, red.).

Faktisk er det falske reklamespot ikke engang helt løgn. Som uvildig, ekstern censor på AU har undertegnede netop erfaret, at hængeskøjlen findes. Jan Iversen, eller rettere Jan Ifversen, findes også. Ham husker jeg fra mit eget franskstudium ved AU i første halvdel af 1980'erne som en frygtet, ultraortodoks marxist. I dag er han som prodekan for videnudeksling (uden 's', husk det!) én af chefarbakterne bag en stor bibliotekssammenlægning på samme universitet. Det i nordisk sammenhæng enestående teologiske bibliotek, det såkaldte Ringgadebibliotek (historiefaget og områdestudierne) og sprogfagernes bibliotek lægges sammen i den nye Nobelpark under navnet Nobelbiblioteket. På overfladen ligner det hele en åben og demokratisk proces. Der har således i løbet af 2011 været en høringsrunde, hvor 42 berørte institutter og fakulteter mv. har haft mulighed for at forholde sig kritisk til hele organiseringen af biblioteksområdet. Hvilket de i den grad gjorde; der blev advaret kraftigt mod sammenlægningen. Og i en mail den 15. november til brugerne af bibliotekerne på Ringgaden og i Nobelparken skriver Ifversen, at »vi gør alt,

hvad vi kan for at skabe en god proces, hvor medarbejdere inddrages så meget som muligt, og hvor resultatet er et moderne forskningsbibliotek til glæde for både medarbejdere og studerende«.

Men allerede inden prodekanen havde afsendt sin imødekomende mail, havde han indledt den egentlige biblioteksoperation. Den hemmelige. Flere skønlitterære værker – herunder John Miltons *Paradise Lost* – var allerede dagen før, mandag den 14. november, blevet fjernet fra sprogbiblioteket af 15-20 flyttemænd i orange-røde kedeldragter og båret over i brune flyttebiler, som fragtede dem videre til et fjernlager, et såkaldt »kompaktbibliotek« i Skejby. Vitale bøger var ikke længere tilgængelige for de videnskabelige medarbejdere og de studerende. Forestil Dem en kemiker, der på tilsvarende vis får beslaglagt sit laboratorium.

Allerede fredag den 11. november var bibliotekspersonalet blevet adviseret om den forestående operation. At de blev pålagt tavshed fra højere sted, kan ikke dokumenteres, da der ikke foreligger noget på skrift. Men det blev de. Onsdag den 16. november var flyttemændene færdige med arbejdet.

I disse uger gennemføres en operation med universitetsfagernes hjemmesider efter samme model. Udadtill (nedadtill) signaleres åbenhed: »Vi vil være i dialog med de relevante sidsansvarlige om udformningen af de nye hjemmesider«, som der står i en mail, den fuldmægtige kommunikationsmedarbejder Marianne Ester Back den 19. januar lagde ud på Humanioras interne konference. Men reelt er topstyringen total; på de høje niveauer udtænkes en slagplan, som derefter udføres resolut. De berørte informeres først bagefter. Universitetsfolk er jo nogle besværlige brokkehoveder, der ikke forstår den overordnede idé; i dette tilfælde tilsyneladende noget så visionært som ensartede e-mail-adresser til alle ansatte.

Og den limegrønne hængeskøjle? Denne vision er heller ikke blevet forstået. Ikke engang af de

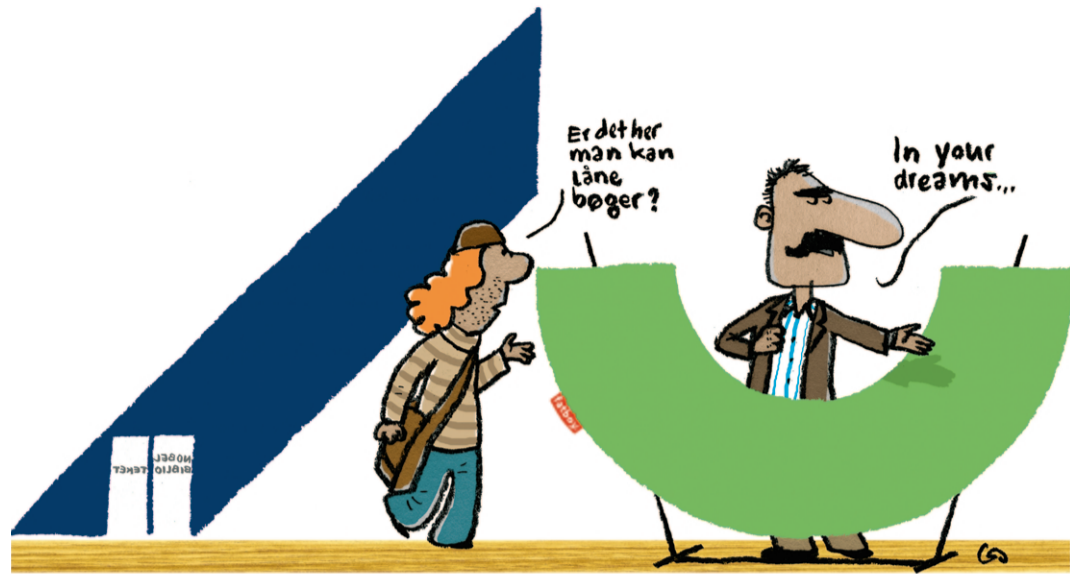

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

potentielle brugere, jf. det satiriske studenterspot. Besværlige akademikere forstår ganske enkelt ikke, at et universitetsbibliotek ikke er beregnet til bøger. I hvert fald kun som noget sekundært: »Det nye bibliotekskoncept indebærer, at færre bøger står fremme på hylderne, og at der gøres plads til læringsaktiviteter på nogle af de arealer, der før var forbeholdt bøger,« som der står i mailen af 15. november. Disse »læringsaktiviteter« – i alt forekommer variationer over nyordet »læring« fire gange i mailen – indebærer, at noget så håbløst gammeldags som bøger skal erstattes af limegrønne hængeskøjler af mærket Fatboy. Det er næppe tilfældigt, at universitetets ledelse har overdraget virkeliggørelsen af visionen til arkitekter med hang til æstetik i stedet for fag- og bibliotekskyndige.

Splitltsen mellem universitetets nye nomenklatura – bestyrelsen, direktøren, adskillige vicedirektører, rektoratet, dekanaterne, de utallige kommunikationsmedarbejdere og HR-medarbejdere på den ene side, og de videnskabelige medarbejdere, det menige administrative personale og de studerende på den anden side –

er nærmest total. Man lever i to adskilte verdner, der ser fundamentalt forskelligt på universitetet.

SKULLE man forsøge at give en nogenlunde elskværdig gengivelse af nomenklaturaens optik, kan man sige, at den, med det strenge Stanford University som det erklærede forbillede, gennemfører en nødvendig slankning af strukturen, der klæder AU på til videnssamfundet. Da de vigtige, nye opdagelser og erkendelser opstår i grænseområderne mellem fagene, skal der sættes entydigt på tværfaglighed. Altså en slags genopførelse af tankegangen bag gymnasierformen af 2005. Bortset fra at tværfaglighed på universitets(ny) sprog hedder »interdisciplinaritet«. At Akkrediteringsrådet p.t. tøver med at akkreditere visse sprogfag, f.eks. fransk, på grund af manglende »fagfaglighed« findes der nok en løsning på. Måske skal Akkrediteringsrådet bare lære at tænke innovativt. Og det går jo godt på AU, som rektor sagde i sin juletale. Fusionerne går planmæssigt. Økonomien er sund. Nøgletallene er gode, og AU behøver ikke skamme sig over sin internationale ranking.

Grundstemningen blandt de øvrige medarbejdere – de 99 procent, om man vil – er mismod og forvirring. De studerende er på grund af den drastiske omstrukturering ofte i tvivl om, hvilket institut de egentlig hører ind under. Det administrative personale tvangsbringes i store sekretærsiloer. Blandt de videnskabelige medarbejdere er afmagten altdominerende. Man identificerer sig ikke længere med sin arbejdsplads. Man har mistet den grundlæggende følelse af medejerskab og ansvar. Man føler ubehag ved nysproget. Tidligere kunne man undervise i noget så åndfuldt som germansk filologi. I dag arbejder man under »Team tysk«. Man føler ubehag ved den hensynsløse top down-strategi, hvormed AU omstruktureres. Ledelsen forestiller sig, at der kommer produktive og interdisciplinære »synergieffekter« ud af at tvangsblende de forskellige faggrupper. De ansatte oplever derimod, at en institutionel hukommelse, der er opbygget gennem snart 100 år, sprænges til atomer. Denne hukommelse kan ikke måles eller gøres til genstand for »ranking« og »benchmarking«, men den repræsenterer en umistelig åndelig værdi. Kort fortalt har AU mistet sin sjæl.

Måske kunne enkelte videnskabelige medarbejdere teoretisk set godt finde på at ofre deres egen forskning og forsøge at repræsentere fagligheden i den nye struktur, i den såkaldt »faglige udviklingsproces« (forkortet FUP!), men de ville med garanti ikke blive ansat. De nye strukturer tiltrækker i praksis typer, der trives med at udøve magt oppefra og ned, og som ikke er for belastede af viden. Som i alle totalitære regimer ligger ondskaften i strukturerne.

Sjovt nok ligner rektoren for det hele med sit grå skæg og stålindfattede briller alt andet end en mørkets fyrste. Lauritz B. Holm-Nielsen, som oprindeligt er uddannet botaniker, lod i sin juletale mest af alt som en hyggelig og jovial fyr, som man godt kunne forestille sig at drikke en stor fadøl med. Lidt som Lars Larsen fra Jysk.

Social kunst. Med øldrikkernes egen park viser Vesterbro sig endnu en gang at stå uden for dansk normalstandard.

Skål!

AF PERNILLE STENSGAARD

For enden af Istedgade er Enghave Plads ryddet og spærret af. Det høje kastanjetræ, som øldrikkerne plejede at samles under, er fældet, og alt er gjort klar til metroen. Her er otte graders frost og sibirisk øde. Nogle få voksne mennesker vralter af sted som børn, beskyttet mod kulden af mange lag tøj. De snapper efter vejret, slår hænderne mod hinanden, stamper i jorden og vil ind.

Overraskende er der tegn på liv i den gamle hundelufterpark – en smal stribe jord bag en hæk ud mod Enghavevej. Mænd, hunde, to tv-hold. De er til indvielse af øldrikkernes nye sted, Enghave Minipark.

Endnu en gang viser Vesterbro sig at stå uden for dansk normalstandard. Andre steder ved enhver kommunegartner, at man aldrig må stille en bænk op ad en sydvendt mur i nærheden af en købmand, der sælger øl, i nærheden af et offentligt toilet. Bænken er ikke noget problem, men det er de mennesker, der er risiko for vil erobre den, beholde og dominere den. Dem med discount-guld-øl, hunde, poser og kække tilråb. Dem de andre diskret prøver at få væk. Flyttet ud af synsfeltet.

En metode, der nu går sin sejrsgang i Danmark og Europa, er at lave onde bænke, som folk kun kan udholde at sidde på i meget kort tid, hvis overhovedet. De er iskolde, ofte våde, har ingen ryglæn, er for høje eller for lave og står ubeskyttede midt i det hele. I udlandet eksperimenterer man med at dele dem over midt på, så ingen kan ligge på dem. Til gengæld er alle tvunget til at sidde fastklemt i én bestemt stilling. De nye bænke er ude på at skræmme folk væk.

Vesterbro gør det modsatte. Efter ti års diskussion er kvarteret ved at være klar til at indvie landets første officielle fixerum. Oven i kommer en øldrikkerpark, indrettet af *superbrugerne* selv sammen med kunstneren Kenneth Balfelt og tre unge arkitekter.

Parken er maksimalt 400 kvadratmeter og gennemskæres af en 45 meter lang og bugtet træbænk med ryglæn (så man ikke ryger bagover i en brændert), og så man kan sidde lidt sammen, men alligevel i grupper. På 45 meter er der plads til de højroastede i den ene ende,

de knap så højroastede lidt længere væk, og til hvem der ellers har lyst til at sidde på en bænk i solen. Bænken kan på én gang binde det hele sammen og fungere som en grænse, der kan skubbes. Alle øldrikkere er ikke lige fulde på samme tid, nogle drikker slet ikke, men er der alligevel hver dag for selskabets og hyggens skyld, og nogle kommer kun fredag eftermiddag. På solskinsdage omkring den første kan der være hundrede mennesker.

Mamma

Over det hele svæver Margaret Hansen, der aldrig drikker selv. En pensioneret slagteriarbejder med kunstige hofter, lange korgule fletninger og et strålende smil. De andre kalder hende mamma. Hun kommer forbi hver dag, nogle gange med mad eller tøj fra genbrugsbutikken, hvor hun arbejder gratis, og spørger hvordan mændene har det. For tiden passer hun en sort hund, hvis ejer har sklerose og drikker så meget, at hun har ondt af hunden.

»Jeg føler, at det er mit job at hjælpe,« siger hun. »De ved godt, de skal tale pænt, og ingen må røre mig. Når det bliver lidt for vildt, går jeg hjem – eller over til pensionisterne.«

Bænken ender ved det lige så nye spiralformede pissoir, det absolut højeste ønske fra øldrikkernes, fordi de ikke kan gå ind på Vesterbros cafeer og låne toiletterne i tide og utide, og fordi de ellers bare ville tisse i busken ved siden af – og senere naboerne, de økologiske byghaver. Stedet ville ende som en svinesti, siger de.

Det hele begyndte i sensommeren 2010 under det endnu ikke færdede kastanjetræ, hvor øldrikkernes gennemgik 2-300 billeder på en computer med arkitekterne. Snart ville gruppens faste mødested gennem mange år forsvinde, og hvad så? Kunstneren Kenneth Balfelt tog initiativet til et »socialt kunstprojekt«, båret oppe af mændene selv. Fordi de opholder sig udendørs seks eller ti timer om dagen, hele året rundt, får de på kun et par måneder et dybere kendskab til livet i parken, på pladsen eller gaden end nogen byplanlægger, antropolog eller arkitekt med 20 års erfaring nogen-sinde kommer til.

»Kunst handler om at få et nyt syn på noget, og det har vi alle sammen fået,« siger Balfelt, der også har indrettet og

udsmykket Mændenes Hjem og Café Dugnad – et sted for stofmisbrugere, begge på Vesterbro.

»Arkitekterne står for den fysiske park, jeg har formet det etiske, åbenheden, det empatiske. Vi vil gerne vise, at man kan agere i det her miljø og bruge alle dem, der ikke bliver spurgt eller inviteret. Jeg var selv nervøs, da vi skulle snakke med de første og prøvede at trække tiden og snige mig udenom. Der er en enorm barriere. Men da vi endelig tog os sammen og nærmede os øldrikkernes, blev vi straks omringet af 45 mennesker, fik en varm velkomst og blev tilbudt en øl.«

De blufærdige

Det viste sig, at øldrikkernes ikke brød sig om glat, »lidt kunstigt« designerinventar, men hellere ville have robuste ting af træ og grønne omgivelser. Et sted løber bænken under en pergola, der til sommer vil blomstre med klatrende clematis og kaprifolium. Michael »Bornholmeren« fandt på, at enderne på pergola-bjælkerne lige så godt kunne skæres ud i en slags vikingestil og pynte lidt. En anden fandt på at hænge et skilt med gotiske, sorte bogstaver op. *Bar* står der. Ikke klassisk arkitektstil.

De har selv lagt brosten og grus og har haft hver eneste ting i hånden, hver en mursten, bolt, bjælke, hvert lag maling, ligesom de har kendt økonomien og den etiske målsætning (at der skulle være plads til alle) og været inde i krav fra borgerne og fra børneinstitutionen ved siden af.

Hurtigt stod det klart, hvad mændene gerne ville have, hvis de selv kunne udforme det ideelle sted til drikkelag: en overdækning, en bænk, et bålsted og et pissoir. Der er også vand – til hundene, til planterne og til at vaske hænder i.

Pissoiret er lavet af rensede trælister (genbrug fra gamle bænke) med luft imellem og overdækket. Der er plads til to derinde, spejlet har mændene selv sat op.

»De syntes, det var lidt for åbent kun med listerne, så vi satte de her galvaniserede hulplader op også,« siger arkitekt Sofie Willems og peger på indersiden af pissoiret. Det er stadig luftigt, men det er ikke længere så let at se ind. Hun og hendes kollega Charlotte Vad opdagede en høj blufærdighed hos øldrikkernes, der

Typisk dansk eller bare typisk Vesterbro? Kunstneren Kenneth Balfelt, nummer to fra venstre, omgivet af superbrugere. Sammen planlægger de et frirum for øldrikkere i harmonisk sameksistens med naboerne.

ikke brød sig om at tisse lige ved siden af Tove Ditlevsens Skole, når børnene legede og i det hele taget ikke kunne lide at sidde til skue. Derfor er det spændt hvidt sejl rundt om selve mødestedet med baren og bordene for at skærme mod vind og vejr, men også så man ikke kan se ind på dem ude fra Enghavevej. Også det er en balancegang.

»Havde det været op til dem, var parken endnu mere aflukket, men vi holdt fast i, at den ikke må virke privat og tilhøre én gruppe,« siger Sofie Willems og skæver over til den brune lædersofa, som bare dukkede op, men nu er sat over i et hjørne.

Charlotte Vad begyndte sin morgen med at fjerne gulvtæpper, tøj og personlige ting, som en hjemløs havde indrettet sig med under overdækningen. Hun lagde det pænt sammen i en redskabskasse. Nu står en lille, yngre mand med hovedtelefoner på og raser midt i gruppen af 15 mænd. Han råber, at det fucking pressemøde åbenbart er så fucking meget vigtigere end hans uden-dørs hjem, og det er fucking for meget. Han har *kun* beklaget sig over parken, fra først til sidst.

»Det er frygteligt, at nogle er hjemløse,« siger Charlotte Vad roligt. »Men vi

har lavet en park til mange mennesker, ikke et herberg for ganske få.«

De misundelige

Et fåtal af øldrikkernes har ikke noget sted at bo. De bor i lejlighejder eller på værelser i nærheden, men gider ikke være der.

»Jeg bor hos en kammerat fem minutters gang herfra, 20 minutter på cykel,« siger Bjarke »Kaptajnen«.

– *Hvorfor mødes I ikke hjemme hos hinanden?*

»Fordi nogle faktisk ikke har et hjem. Fordi vi opfører os åndssvagt, og fordi man gerne vil kunne gå. Jeg er her hver dag, hvor skulle jeg ellers gå hen? Jeg skal bare ud af lejligheden i stedet for at se fjernsyn. Ham der er min bedste ven,« siger han og peger på Michael »Bornholmeren«, der er i gang med sit andet tv-interview. »Så er der Kaj, han er en klaphat, og Palle i rullestolen er også min ven.«

Bjarke »Kaptajnen« tager sin sorte tophue af og viser et ar i hovedbunden, syet med sin sting. En lille gruppe indvandrerdrengene var blevet smidt ud af Enghaven på den anden side af vejen, fordi de skræmte folk. Bagefter slog de sig ned i nærheden af øldrikkernes og

begyndte at sælge stoffer tæt på skolen. Kaptajnen bad dem flytte sig, og blev slået med armaturet fra et neonlys.

»De er væk nu, de sidder ovre i Vestre,« siger han og viser med et hovedkast, i hvilken retning fængslet ligger. I den turbulente periode var der gaderøverier, og øldrikkernes var bange og havde jernstænger liggende. Arkitekten Charlotte Vad opretholdt en hotline til den lokale politiamt, fordi »vi har ikke bygget det her, for at det skal blive ødelagt, og folk chikaneres af nogle unge.«

På mobilen har Kaptajnen kodet bejntens nummer ind. Han hedder Rud Ellegaard og har med nogle pauser arbejdet på Vesterbro i 30 år. Weekendavisen ringer ham op. Han siger, at tre af de unge er varetægtsfængslet for gaderøveri. At de måske var misundelige over, at øldrikkernes har fået så fint et sted. Med øldrikkernes selv går det godt og har gjort det længe.

»Jeg tror godt, jeg kan tillade mig at sige, at øldrikkernes er vores mindste problem. Det er rart for os, at de har et sted, hvor de er accepteret. Det er typisk ånden på Vesterbro, synes jeg. Stor tolerance og sammenhold. Øldrikkernes er der jo, og vi skal alle sammen være her.«